Чыла элласе пролетарий шамыч, ушныза!

Ленин—Сталин паша верч кучедалаш ямде лийи

ЯМДЕ ЛИЙ

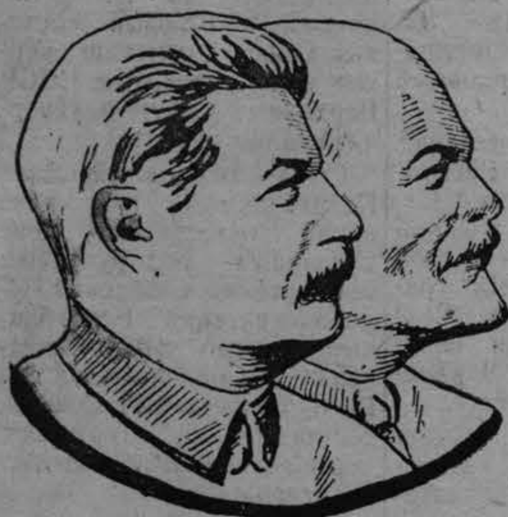
ВЛКСМ МАРОБКОМЫН ОРГАНЖЕ

Адрес: Йошкар-Ола, Совет пӧрт, „Ямде лий" редакций.

ВИЯН ЛИЙЖЕ ОКТЯБРЬСКИЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИЙ РЕВОЛЮЦИЙЫН XXII ИДАЛЫКШЕ!

XXII Октябрь

ТИДЕ МЕМНАН

Таче Великий Октябрьский социалистический революций лиймылан 22 ий теме. Тиде 22 ий жапыште большевистский партий вуйлатыме почеш мемнан эл гигантский ошкыл дене ончыко каен. Мемнан родина тӱняште эн куатле элыш савырнен. Советский калык пиалан да эрыкан элыште кугу куанымаш дене ила, тудо кунар кӱлеш—тунар пашам ышта, кузе шона—туге кана. Садлан социалистический родинан пӱтынь калыкше уло йӱкын тыге ойла: *„Тиде мемнан пиал, тиде мемнан эрык"*.

Пашалан правам, тунемаш да канаш правам, чыла калыклан шке йылмыже дене мутланаш, тунемаш, газета ден книга-шамычым печатлаш эрыкым Ленин—Сталин партий, великий Сталин пуэныт. Нине права-шамычым пӱтынь калыкын основной законешыже—Сталинский Конституциеш кече гай волгыдын возен шындыме. Садлан мемнан элысе пӱтынь калык изижге, кугужге тыге ойла: *„Пиалан илыш пумыжлан Сталин йолташлан тау! Виян лийже Ленин—Сталин партий! Кужу ӱмыран лийже великий Сталин!"*.

Социалистический родина мучко волгыдо илыш эше чот, эше сылнын пеледеш. У завод ден фабрика-шамыч, кино ден театр-шамыч, у МТС ден колхоз-шамыч эре ешаралтыт. Шемер-шамычын зажиточный да культурный илышышт кече еда виянгын шога. Садлан мемнан элысе пӱтынь калык куанен каласа: *„Нине мемнан завод ден фабрика-шамыч. Нине мемнан кино ден театр да МТС ден колхоз-шамыч. Ме поян улына, культурно илена"*.

Элыштына пеш шуко кугу да волгыдо школа-шамыч, чапле ясле да шуко пӱлеман пионер пӧрт-шамыч, йоча санаторий ден больница-шамыч улыт. Кажне кеңежым тӱжем дене пионерский лагерь-шамыч пашам ыштат. Тидлан йоча-шамыч моктанымаш дене ойлат: *„Нине мемнан школа ден ясле-шамыч. Нине мемнан пӧрт да санаторий-шамыч"*.

Тыгай пиал ден эрыкым 22 ий ожно мемнан ачана ден изана-шамыч кучедал налыныт. Нуным помещик да капиталист-шамыч ваштареш кучедалмаште исторический сеңымашке великий Ленин ден великий Сталин нангаеныт. Кызыт Октябрьский революцийын сеңымашыжым мемнан доблестный Йошкар Армий пеңгыдын арала. Йошкар Армий—тӱняште эн виян армий. Тудо шкенжын куатшым Хасан ер воктене, монгольско-манчжурский граница дене да польский пан-шамыч дечын Западный Украина ден Западный Белоруссийысе калыкым утарыме годым пӱтынь тӱнялан раш ончыктен.

Ме, йоча-шамыч, шкенан элнам аралаш, пашам ышташ пеңгыде, грамотный лийшаш улына. Садлан мемнан ончылно сайын да отлично тунемшаш задача шога. Тидым мыланна чаплын шуктыман.

СССР Верховный Советын Визымше Внеочередной Сессийже нерген информационный увертарымаш гыч

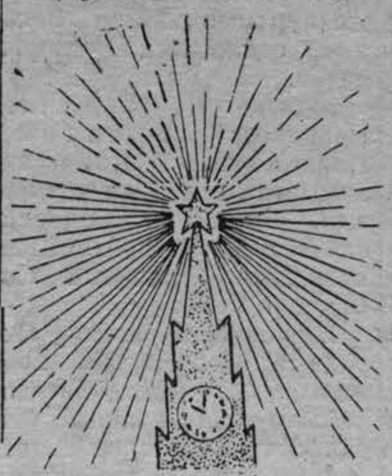
31 октябрь.

7 часат 30 минут кастене, СССР Верховный Советын Заседаний залыштыже, Кремльыште 1-й созыв СССР Верховный Советын Визымше Внеочередной Сессийже почылтын.

Президиум ӱстел тӧрышкӧ Союз Совет Председатель депутат А. А. Андреев, Национальность Совет Председатель депутат Н. М. Шверник, нунын заместительышт депутат-шамыч Т. Д. Лысенко ден Ч. Асланова, а ложылашке—И. В. Сталин, В. М. Молотов, К. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, М. И. Калинин, А. И. Микоян, А. А. Жданов, Н. С. Хрущев, Л. П. Берия, Г. М. Маленков, М. Ф. Шкирятов, Н. А. Булганин, А. Я. Вышинский, А. Ф. Горкин, С. М. Буденный йолташ-шамыч, СССР Верховный Совет Президиумын членже-шамыч ден Калык Комиссар-шамыч лектыт.

Депутат ден уна-шамыч моткоч йывыртен единый

(Мучашыже 2-шо стр.)

СТАЛИН НЕРГЕН МУРО

Мутшо поэт-орденоносец **А. Сурковын.**

Ме чудесный родина ӱмбалне,
Битва ден пашаште пеңгыдем,
Возышна куанле мурынажым
Эн кугу йолташ да вождь нерген.

Припев: *Сталин—мемнан боевой чапнаже,*
Сталин дене юность чоңешта.
Муро ден кредалын, сеңен налын,
Мемнан калык Сталин ден кая.

Кече дене волгалтше сылне мландыш
Савырнен советский мландына.
Сталинский эн чапле шурно дене
Кумдаңеш колхозный пасуна.

Припев.

Шошым годсо ӱжара деч сылне
Мемнан рвезе пагыт—пиалан.
Сталин таңын шыргыжмаш ден шокшын
Йоча-шамыч куанат мемнан.

Припев.

Мыланна пуалтын патыр шулдыр,
Кугу смелость мыланна.
Йӧратолме, улан илыш мур ден
Чаплана советский мландына.

Припев: *Сталин—мемнан боевой чапнаже,*
Сталин дене юность чоңешта.
Муро ден кредалын, сеңен налын,
Мемнан калык Сталин ден кая.

Казаков Миклай *кусарен.*

ОКТЯБРЬ ПАРАДЫШ

Антонов Ивук.

Чевер кече дене
Пырля эр кынелын,
Лекна таче тӱгӧ
Моткоч йывыртен.
Ялт порсын тӱрлем гай
Коеш чыла велым,
Лӱшкен куан йӱкшӧ,
Уремым темен.
Йыр-ваш кажнын
тӱсшым
Ужат шыргыжалтшым
Кеңеж мотор садыш
Первой лекмыла.
Йошкар знамя дене
Пеледыш аршашым
Тӱшка калык валне
Мардеж лойгыкта.
Меат шкенан строй ден
Колонныш пуралын,
Пайрем урем вошт
Куанен эртена.
Пиал чапле маршым
Эн чот шергыкталын,
Октябрь парадыш
Чылан каена!

Йошкар-Ола,
1939 ий октябрь.

101

СССР Верховный Советын Визымше Внеочередной Сессийже нерген информационный увертарымаш гыч

(МУЧАШ)

порывыште шке верышт гыч кынел шогалыт. Чылаштынат чот йӧратен ончышо шинчашт калык-шамыч великий вождь Сталин йолташ дек савырнен. Присутствоватлыше - шамыч Сталин йолташым да тудын соратникше-шамычым овацийыш кусныш, рӱжге кужу жап сово кырымаш дене саламлат. СССР-ысе калык-шамыч йылме дене кычкыралме йӱк - шамыч шергылтыт: „Виян лийже великий Сталин!", „Сталин йолташлан салам!"

Председательствоватла — Союз Совет Председатель депутат **А. А. Андреев.**

Сессийым почмо деч ончыч **А. А. Андреев** йолташын предложенийже почеш СССР Верховный Совет Западный Украина ден Западный Белоруссийысе шемер-шамычым капитализмын рабствыже деч утарыме годым Польша территорийыш колышо мемнан воин-шамычым шогалын почтитлен.

Тылеч вара **Андреев** йолташ СССР Верховный Советын Визымше Внеочередной Сессийым почылтмылан увертара да СССР Верховный Советеш ончашлан вносилтыме вопрос-шамычым увертара.

Андреев йолташ тудын нерген увертара, что Москвашке Западный Украина ден Западный Белоруссия Народный Собранийын Полномочный Комиссийышт толыныт да СССР Верховный Совет Сессийыште присутствоватлат. СССР Верховный Совет депутат **В. М. Бакрадзе** СССР Верховный Советеш ончашлан вносилтыме вопрос - шамычым СССР Верховный Совет Визымше Внеочередной Сессийын ончышаш паша радамышкыже пурташ предлагатла.

СССР Верховный Совет Палат-шамыч шот дене посна голосований дене тыгай ончышаш паша радамым единогласно утверждатла:

1. Советский Социалистический Республика - шамыч Союз правительствын внешний политикыже нерген.
2. Западный Украина Народный Собраний Полномочный Комиссийын заявленийже.
3. Западный Белоруссия Народный Собраний Полномочный Комиссийын заявленийже.

Депутат **М. А. Бурмистенкон** предложенийже дене СССР Верховный Совет, Палата - шамыч шот дене посна голосований дене, пунчалым приниматла — СССР Верховный Совет Визымше Внеочередной Сессийын ончышаш паша радамым приниматлыме чыла вопрос-шамычым Союз Совет ден Национальность Советын пырля заседанийыште колышташ да обсуждитлаш.

Тылеч вара СССР Верховный Совет Сессийын ончышаш паша радамын первый пунктшым ончымашке кусна.

Правительствын внешний политикыже нерген доклад дене кужу жап, рӱжге сово кырымаш дене вашлийме СССР Калык Комиссар-шамыч Совет Председательда Иностранный Паша Калык Комиссар **В. М. Молотов** йолташ выступатлен.

Молотов йолташын докладше пытымек, депутат А. А. Кузнецов предложенийым вноситла: СССР правительствын внешний политикыжым исчерпывающий рашлык да последовательностьлан лийын — СССР Калык Комиссар-шамыч Совет Председательда Иностранный Паша Калык Комиссар **Молотов** йолташын докладше почеш пренийым почаш огыл. СССР Верховный Совет тиде предложенийым единогласно приниматла.

Тылеч вара депутат **Кузнецовын** предложенийже дене СССР Верховный Совет, Палата-шамыч шот дене посна голосоватлен, единогласно тыгай пунчалым приниматла:

„Советский Социалистический Республика-шамыч Союзын Верховный Советше, правительствын внешний политикыже нерген СССР Калык Комиссар-шамыч Совет Председательда Иностранный Паша Калык Комиссар Вячеслав Михайлович **Молотов** йолташын докладшым колыштмек **пунчалеш**:

Правительствын внешний политикыжым одобритлаш".

Тидын дене Союз Совет ден Национальность Советын первый пырля заседанийже петырна.

1 ноябрь.

6 час кастене, СССР Верховный Советын заседаний залыштыже, Кремльыште, Союз Совет ден Национальность Советын кокымшо пырля заседанийышт лийын.

Председательствоватла — Союз Совет Председатель депутат **А. А. Андреев.**

Ончышаш пашаште — Западный Украинысе Народный Собранийын Полномочный Комиссийын заявленийже.

Западный Украинысе Народный Собранийын Полномочный Комиссийын членже-шамыч залыш пурат да трибуна воктен верангыт. Депутат ден уна - шамыч нуным кужу жап рӱжге сово кырымаш дене вашлийыт.

Западный Украинысе Народный Собранийын Полномочный Комиссийже лӱм дене заявитлашлан мут комиссий член **М. И. Панчишинлан** пуалтеш.

Панчишин йолташын ойлен пытарымекыже, председательствующий **А. А. Андреев** йолташын ӱжмыжӧ почеш, Полномочный Комиссийын членже-шамыч СССР Верховный Совет депутат - шамыч коклаште верангыт.

СССР Верховный Совет Западный Украинысе Народный Собранийын Полномочный Комиссийжын заявленийжым обсуждатлымашке кусна.

Речь дене выступатленыт: Западный Украинысе Народный Собранийын Полномочный Комиссийжын членже **И. Ю. Кравчук**, депутат **А. А. Богомолец** (Киевский-Кагановичский округ, УССР), Западный Украинысе Народный Собранийын Полномочный Комиссийын членже-шамыч **К. О. Студинский** йолташ ден **Е. С. Кузьминьская** йолташ, депутат **А. Е. Корнейчук** (Звенигородский округ, Киевский область, УССР), Западный Украинысе Народный Собранийын Полномочный Комиссийын членже-шамыч **Г. В. Гаврищук** йолташ ден **У. Ф. Ефимчук-Дьячук** йолташ.

Вара СССР Калык Комиссар-шамыч Совет председательын заместительже **А. Я. Вышинский** йолташ выступатлен. СССР правительство лӱм дене Вышинский йолташ „Западный Украиным Украинский Советский Социалистический Республикыш ушымо дене тудым Советский Социалистический Республика-шамыч Союзын составышкыже пуртымо нерген" закон проектым СССР Верховный Советлан утверждатлашыже вноситла.

Палатылаште посна голосоватлыме дене СССР Верховный Совет „Западный Украиным Украинский Советский Социалистический Республикыш ушымо дене тудым Советский Социалистический Республика-шамыч Союзын составышкыже пуртымо нерген Законым" единогласно утверждатла.

„Западный Украинысе Народный Собранийын Полномочный Комиссийжын заявленийжым колыштмек, Советский Социалистический Республика-шамыч Союз Верховный Совет пунчалеш:

1. Западный Украина Народный Собранийын йодмыжым удовлетворитлаш да Западный Украиным Украинский Советский Социалистический Республикыш ушымо дене тудым Советский Социалистический Республика-шамыч Союзын составышкыже пурташ.
2. Западный Украина деч СССР Верховный Советыш депутат-шамычым сайлашлан кечым назначитлаш Верховный Совет Президиумлан поручитлаш.
3. Украинский Советский Социалистический Республикын составышкыже Западный Украиным приниматлаш УССР Верховный Советлан кӱшташ.
4. Украинский Советский Социалистический Республика ден Белорусский Советский Социалистический Республика коклаште район ден область-шамычым граничитлыме проектым СССР Верховный Советлан ончашыже пуаш УССР Верховный Совет деч йодаш".

Тидын дене Союз Совет ден Национальность Советын кокымшо пырля заседанийже петырнен.

2 ноябрь.

6 час кастане, СССР Верховный Советын заседаний залыштыже, Кремльыште, Союз Совет ден Национальность Советын кумышо пырля заседанийышт лийын.

Председательствоватла — Союз Советын Председательже депутат **А. А. Андреев.**

Ончышаш паша радамыште — Западный Белоруссийысе Народный Собраний Полномочный Комиссийын заявленийже.

Западный Белоруссийысе Народный Собраний Полномочный Комиссийын лӱмжӧ дене заявленийлан мут комиссий член **С. О. Притыцкий** йолташлан пуалтеш.

Притыцкий йолташын выступатлымекше Полномочный Комиссийын членже-шамыч, председательствоватлыше **А. А. Андреев** йолташын ӱжмыжӧ почеш, СССР Верховный Совет депутат-шамыч коклаште верым налыт.

СССР Верховный Совет Западный Белоруссийысе Народный Собраний Полномочный Комиссийын заявленийжым обсуждатлымашке кусна.

Речь дене выступатленыт: Западный Белоруссийысе Народный Собраний Полномочный Комиссий член **Ф. С. Пестрак** йолташ, депутат **Н. С. Лелина** (Осиповичский округ, БССР), Западный Белоруссийысе Народный Собраний Полномочный Комиссийын членже-шамыч **Н. И. Гринцевич** йолташ, **И. А. Турлейский** йолташ, **М. С. Бушило** йолташ, депутат **Н. Я. Наталевич** (Слуцкий округ, БССР) да молат.

Тылеч вара СССР Калык Комиссар - шамыч Совет Председательын заместительже **Н. А. Булганин** йолташ выступатлен.

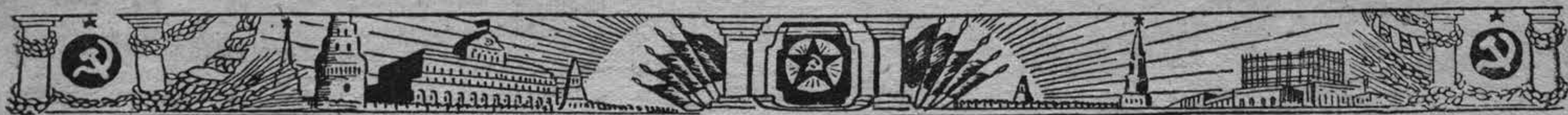
СССР правительство лӱм дене Булганин йолташ „Западный Белоруссийым Белорусский Советский Социалистический Республикыш ушымо дене Советский Социалистический Республика-шамыч Союзын составышкыже пуртымаш нерген закон проектым СССР Верховный Советеш утвердитлаш вноситла.

СССР Верховный Совет Палата-шамыч шот дене посна голосований дене „Западный Белоруссийым Белорусский Советский Социалистический Республикыш ушымо дене Советский Социалистический Республика-шамыч Союзын составышкыже пуртымаш нерген законым" единогласно утверждатла:

„Западный Белоруссийысе Народный Собраний Полномочный Комиссийын заявленийжым колыштмек, Советский Социалистический Республика - шамыч Союзын Верховный Советше **пунчалеш:**

1. Западный Белоруссийысе Народный Собранийын йодмыжым удовлетворитлаш да Западный Белоруссийым Белорусский Советский Социалистический Республикыш ушымо дене Советский Социалистический Республика - шамыч Союз составыш пурташ.
2. Западный Белоруссий деч СССР Верховный Советыш депутат-шамыч сайлыме кечым назначитлаш Верховный Совет Президиумлан поручитлаш.
3. Западный Белоруссийым Белорусский Советский Социалистический Республика составыш приниматлаш Белорусский Советский Социалистический Республика Верховный Советлан кӱшташ.
4. Белорусский Советский Социалистический Республика ден Украинский Советский Социалистический Республика коклаште район ден область-шамыч разграничений проектым СССР Верховный Советлан ончашыже пуаш Белорусский Советский Социалистический Республика Верховный Совет деч йодаш".

Председательствоватлыше Союз Совет Председатель депутат **А. А. Андреев** увертара, что Визымше Внеочередной Сессийын ончышаш паша радамже пытен, да СССР Верховный Советын Визымше Внеочередной Сессийым петырымылан увертара.

МЕ ЧЫЛА ЛИЙЫН КЕРТЫНА

Мемнан пиалан элыште кажне самырык еҥ кӧ лияш шона, тудо лийын кертеш: кеч инженер, кеч летчик, кеч учитель, молат. Кажне профессий мемнан элыштына почетан улыт. Тыгак учитель-шамычат почетный улыт, нуным мемнан эл кугун пагала. Учитель-шамыч чапле илышым, коммунизмым ыштымаште кугун полшат. Нуно йоча-шамычым Ленин—Сталин партийлан да мемнан родинылан преданность духеш воспитатлат. Вот садланак мыйын учитель лиймем шуэш.

Начальный школ гычак тӱҥалын, кызыт марте сайын тунем толынам, кажне ийын эре ударник лийынам. Кызытат мый сайын тунем шогем. Школышко кечын кодыде коштам, ик темымат раш умлыде кодаш огыл—вот тидын верч мый чот тыршем.

Тений 7-ше классым тунемын пытарем. Тунам вара мый учительлан тунемаш—педагогический училищыш каем. Тушто эшеат сайынрак тунемаш пижам.

Мый учитель лиямак, шке шонымем шуктем, вет мемнан дене шке шонымым шукташ чыла условий уло.

Булыгин Кузьма.
У-Тор'ял район,
Немда средний школа,
7-ше класс.

Тиде ЕЛЬКИНА НАСТЯ. НАСТЯ У-Тор'ял район, Чендемерский начальный школын 3-шо классыштыже отличнын тунемеш.

ПИАЛ

Мемнан илышна пиалан да весела. Элыштына эксплоататор-шамыч уке улыт. Мемнан ача ден авана колхозышто пашам кумыл нӧлтын ыштат.

Мыланна, йоча-шамычлан, тунемаш пеш кугу пиал пуалтын: кажныжат тунем кертеш. Тыгай кугу пиаллан лийын отличнын да сайын гына тунемман. Тидым шуктышаш верч ме чот тыршена. Классыштына тунемше - шамыч ваш-ваш соревноватлат, а классна кумышто класс дене социалистический соревнований договорым ыштен. Соревноватлен тунемме дене ме сай результатым шуын улына: мемнан классыште ик прогулат, ик начар отметкат уке. Тыге ме шкенан класснам школышто эн ончык лукна.

Прозоров Саня.
У-Тор'ял район,
Шанер начальный школ,
4-ше класс.

ТУНЕМАШ КУГУ ПРАВА

Ожно шемер-шамычын икшывышт тунемын кертын огытыл. Мыйын ачам ден авамат тунемде кодыныт. Октябрьский революций велэ тунемаш чылалан эрыкым пуэн. Сталинский Конституций почеш мемнан элын кажне гражданинжын тунемаш праваже уло. Если ожно мыйын ачам ден авам тунемын кертын огытыл гын, тидын олмеш кызыт мый тунемаш, наукым овладеватлаш пиалан улам. Тиде великий пашам мый честь дене шуктен шогем: отличнын да сайын велэ тунемам.

Мый тунемам велэ огыл, общественный пашамат шуктен шогем. Комсомольский организацийын комитет членже улам. Комсомольский организаций мыланем несоюзный молодежь коклаште пашам ышташ поручитлен. Тиде пашам мый сайын шуктен шогем. Тидын деч посна ученический комитетын, школьный пырдыж газет редколлегийын членже улам.

Мыйын тӱҥ задачем—отличнын да сайын тунемаш, общественный пашамат сайын ыштен шогаш.

Кузьмина Вера.
Волжский район,
Помар средний школа,
9-ше „Б“ класс.

У-Тор'ял район, Оршинский средний школын 9-ше классыште тунемше-шамыч ВАСЯ ЗАГАЙНОВ ден КОЛЯ ПЕГЕНЕЕВ (пурлаште) шкеныштын обязательствыштым ваш-ваш проверитлат.

Советский калыкын ПАТРИОТИЗМЖЕ

Советский Союзын гражданже-шамыч шке родинаштым мучашдымын йӧратат. Тыгай кугун йӧраташ кече еда, шагат еда кушкын шога. Советский калыкын героический пашаже-шамыч социалистический отечествын вийжым эше чот пеҥгыдемдат. Мемнан государствын любой гражданинже калык озанлыкын кеч-могай участкыштыже пашам ышта гынат, тудо у деч у сеҥымаш-шамычым ышташ тырша, тыге Советский элын чапше ден поянлыкшым эше чот кугемда. Миллион дене пашазе ден колхозник-шамычым, интеллигенцийым большевизм духеш, советский патриотизм духеш воспитатлыше Ленин—Сталин партийын ик эн чапле сеҥымашыже тыгае.

Хасан ер воктене, монгольско-манчжурский границыште да шукерте огыл Западный Украина ден Западный Белоруссийыште мемнан единокровный изашольо-шамычым офицерский да панский пызырмаш гыч утарыме годым ыштыме мемнан боец, командир да политработник-шамычын чапле сеҥымашышт пӱтынь тӱняшке шергылтын. Мемнан боец-шамыч боевой заданий - шамычым шукташ Сталинын лӱмжӧ дене каеныт.

Йошкарармеец Алексей Драница Гродно ола денысе бойышто участвоватлымыже годым 36 шагат эреак пулемет дене лийын, польский часть-шамычым улмо пунктышко лӱлдын шоген. Украинский ден Белорусский фронт - шамычын моло участкылаштыжат Драница йолташ семынак лу тӱжем дене советский патриот-шамыч почетный долгыштым героически шуктеныт да шуктен шогат.

Йошкар Армийын часть-ше - шамычын Западный Украина ден Западный Белоруссийын границыштым вончымышт годым Йошкар Армий ден Военно-Морской Флотыш черетан призыв каен. Ты годым советский патриотизмын куатле демонстрацийжым ме адак ужына. Самырык еҥ-шамыч нунылан закон почеш пумо льгот деч отказыватлат, нуно воинский частьлашке моктанымаш да куанымаш дене каят.

Самырык патриот-шамыч родиналан преданне улмыштым Йошкар Армийыш призыв тӱҥалме деч ончычак ончыктеныт. Нунын каймышт дене фабрика, завод, колхоз, учреждений-шамычын пашашт нимонарат ынже нелем манын, призывник-шамыч шке олмешышт пашаш кодаш заместитель-шамычым ямдылыныт. Шуко предприятийлаште армийыш кайше шке марийыштын станок-шамычышт деке пашам ышташ ватышт толыныт. Советский патриотизмын вийже теве тыгае.

Родинын интересыже—нимо дечат кӱшнӧ!—тидын дене советский патриот-шамыч эреак руководствоватлалтыт. Валерий Чкаловын героический тройкыжо, тыгакак Михаил Громовын тройкыжо, Валентина Гризодубова ден Владимир Коккинакин лӱддымӧ экипажышт шкеныштын кугу рейсышкышт родинан чапшым нӧлташ каеныт. Папанин ден тудын йолташыже-шамыч 274 кече ийын коштшо ий ӱмбалне иленыт, нунын ыштыме научный пашашт родиналан кӱлеш. Тӱжем дене колхозник-шамыч яра кийше мландым кучылташ, илышлан шуко материальный ценностьым пуаш, мемнан элын обороноспособностьшым эше кӱшкӧ нӧлташ кугун полшаш шагал мландан районла гыч Дальний Восток да моло областьласе шуко мландан районлашке куанен каят.

Мемнан предприятийлаште пашазе-шамыч ик станок дене паша ыштымаш гыч шуко станок дене паша ыштымашке куснат. Тидат эн ондак государствын интересыжлан ышталтеш. Якутийын курыклаштыже ыштыме сеҥымаш украинец-шамычым, грузин-шамычымат, узбек-шамычымат куандара, вет Советский Союз мемнан государствын вийжым нойыде пеҥгыдемдаш единый желаний да шонымаш дене илыше патриот - шамычын великий ешышт лийын шога.

Мемнан сеҥымашна-шамыч чыла тӱнясе шемер-шамычым капитализмын пызырмаш гыч утаралташ верч кучедалашлан куандара, тидланат ме шкенан сеҥымашна дене куанена. Советский патриотизм интернациональный. Ленин—Сталин партий тыгай цельым шында: „...иктаж-могай национальный государство пеҥгыдемдымашым огыл, а социалистический государство пеҥгыдемдымашым, значит—интернациональныйым, тыгак тиде государствын тӱрлӧ семын пеҥгыдеммашыже пӱтынь международный пашазе классым пеҥгыдемдаш полша“ (Сталин). Советский патриотизмын интернациональный характерже СССР-ын мир верч кучедалмаштыжат койын шога. Европышто военный действий каен шогымо шучко жапыште Советский Союз войнам чарыме верген Англий ден Францийлан ойым ыштен.

Ме шкенан родинам йӧраташ да тудлан преданый лияш Ленин дечын тунемына да великий Сталин дечын тунемын шогена.

Н. Костин.

Западный Украина ден Западный Белоруссийысе йоча-шамычлан пионерский салам!

ЗАПАДНЫЙ УКРАИНА.
1-й Украинский гимназийыште тунемше шамыч советский школьник-шамычлан письмам возат.

Фото А. ПЛЮЩЫН.

ЗАПАДНЫЙ УКРАИНА ГЫЧ СЕРЫШ

Ме палышна—мо тугай пиал

Шергакан пионер-йолташ-шамыч!

Львов гыч тыланда шокшо саламым колтем.

Польский помещик ден капиталист - шамычын пызырмашышт деч мемнам утарашлан ме шуко жап, чытен кертде доблестный Йошкар Армийым вучышна. Тиде пиал толын шуо.

Мый инженер лийнем. Ынде тидлан мыйым нигӧ ок чаре. Тыгак летчик, машинист, врач—кӧ лийнет чыла лияш лиеш. Но тидлан сайын тунемаш кӱлеш.

Ынде йоча лагерь-шамыч лийыт. Тушко кӧ шона, тудо каен кертеш. Мыят каем. Мемнан пионерский кружок-шамычат лийыт, ме тушто пашам ышташ тӱҥалына, ме шуко да сайын тунемаш тӱҥалына.

Мый тиде серышем кошартем да уло шӱмем дене тендам саламлем.

Игорь Вающак.

(„Пионерская правда" гыч).

ЗАПАДНЫЙ БЕЛОРУССИЙ.
Белосток олаште илыше-шамыч пан-шамычын шалатыл кодымо кӱртньӧ корно узелым тӧрлатат.

Фото ТАСС-ын.

ЗАПАДНЫЙ УКРАИНЫН НАРОДНЫЙ СОБРАНИЙЖЕ МОМ РЕШИТЛЕН

1939 ийын 26—28 октябрь кечылаште Львов олаште Западный Украинын Народный Собранийже лийын. Пӱтынь зал пеш чот совым кырен президиумын почетный председательжылан калык вождь великий Сталин йолташым сайлен.

Западный Украиныште государственный власть нерген кугу докладым профессор депутат М. Панчишин ыштен.

27 октябрьыштак Западный Украинын Украинский Советский Социалистический Республика составышке пурымыжо нерген докладым депутат К. О. Студинский ыштен.

Народный Собраний декларацийым (решений) приниматлен. Декларацийыште ончыктымо:

„СССР Верховный Совет деч йодаш: Западный Украиным Советский Социалистический Республика-шамыч составыш приниматлаш, Западный Украиным Украинский Советский Социалистический Республика составыш пурташ да украинский калыкым единый государствыш ушаш, тыге украинский калыкын курым мучко ойырлен илымыштлан мучашым ышташ".

28 октябрьыште Западный Украинын Народный Собранийжын пытартыш заседанийже лийын. Народный Собраний помещик, монастырь, кугу государственный чиновник-шамычын мландыштым конфисковатлен, трудовой крестьянствылан пуаш пунчалын.

Тидын деч посна Народный Собраний банк ден шолдыра промышленностьым (кугу фабрик, завод, шахте-шамычым, молымат) национализироватлаш пунчалын.

ЗАПАДНЫЙ БЕЛОРУССИЙЫН НАРОДНЫЙ СОБРАНИИЖЕ ЛИЙЫН

28 октябрьыште Белосток олаште 12 шагат эрдене Западный Украинын Народный Собранийже почылтын. Депутат-шамыч Белорусский Народный Собранийын почетный председательжылан Сталин йолташым пеш чот совым кырен, кугу ликований дене сайленыт. „Ура" кычкырымаш дене тыгай ончышаш паша уттердитлалтын: государственный власть нерген, Советский Белоруссийыш ушнымо нерген, помещик-шамычын мландыштым конфисковатлыме да банк-шамыч ден шолдыра, промышленностьым национализироватлыме нерген.

Первый вопрос дене—государственный власть нерген—пашазе, депутат С. О. Притыцкий докладым ыштен.

1939 ий 29 октябрьыште Народный Собраний Белорусский Советский Социалистический Республикын составышкыже Западный Белоруссийын пурымыжо нерген декларацийым приниматлен.

30 октябрьыште Белорусский Народный Собранийын пытартыш заседанийже лийын. Народный Собраний помещик-шамычын мландаштым, банк да шолдыра промышленностьым национализироватлыме нерген декларацийшамычым ик ой дене утвердитлен.

Народный Собраний ик ой дене тыгай решенийым приниматлен: 1939 ий 17 сентябрь кечым—Западный Белоруссийысе шамер-шамычым польский пан-шамычын пызырмашышт деч утарыме кечым—пӱтынь калык пайрем кечылан увертараш.

Петрусь агитатор

Петрусь Каждан моло советский йоча-шамыч кузе илат, тугак илен. Шым ияш марте тудо йоча садыш коштын.

Варажым школыш кошташ тӱҥалын. Петрусь 2-шо классыште тунеммыже годым музык шокташ тунем шуын. Тиде ийын нунын дене, Минскыште, пионер Дворец почылтын. Тушто кажне кастене шӱдӧ дене йоча-шамыч пеш шуко кружок да студий-шамычлаште заниматленыт, але зрительный залыш спектакльым, кинокартиным ончаш коштеденыт.

Петрусьын ачаже кӱртньӧ корнышто машинистлан пашам ыштен.

Вожатый, учитель-шамыч деч да книга гыч Петрусь ожно йоча-шамычын да кызыт граница вес велне йоча-шамычын пеш йӧсын ильмышт нерген пален налын.

Вот 17 сентябрьыште Йошкар Армийын частьше-шамыч Советский Правительствын приказшым, советский калыкын шонымыжым шуктен, иза-шольо-шамычым пан-шамычын пызырымышт деч утарашлан границым вонченыт. Йошкар Армийын частьше-шамыч почеш железнодорожник-шамычын бригадышт каеныт, нуно пан-шамычын шалатыл кодымо кӱртньӧ корным тӧрлатылыныт. Ик тыгай бригадыште Петрусьын ачажат пашам ыштен.

Кок арня эртымек, корно управлений Петрусьым ачажлан Западный Белоруссиеш пашам ышташ кодаш кӱштен, да ачаже тидлан келшен. Ачаж да аваж дене пырля Петрусь у верыште—Барановичиште илаш тӱҥалын. Тыште тудо у школышто тунемеш, школышто Петрусь тусо йоча шамыч дене палыме лияш тӱҥалын.

У йолташыже-шамыч Йошкар Армий толмешке кузе илымышт нерген Петрусьлан каласкаленыт. Петрусь латкок ияш, а тудо классыштак латвич, латкуд ияш йоча-шамыч тунемыт. Нуно ожно тунемын кертын огытыл, нунын ача ден авашт ын туныктымылан тӱлаш оксашт лийын огыл. Ынде нуно оксам тӱлыде тунемыт.

Петрусь йоча-шамычын ойлымыштым колыштмек, шке каласкалаш тӱҥалын. Тудын йыр йоча-шамыч веле огыл, а кугу-шамычат погыненыт. Тудо Минскыште кузе илымыже, тудын йолташыже-шамычын тушто кузе илымышт нерген каласкален. Мемнан дене мо простойлан шотлалтеш, Петрусьын тидын нерген ойлымыжым колыштмо годым еҥ-шамычын куанымышт дене шинча-вӱдышт йоген.

Тудо шкенжын кугу, у, йытра школжо нерген каласкален. Йоча сад нерген ойлен. Тунам илалшырак ӱдрамаш шкенжын изи ӱдыржым ончалын, каласен:

— Вот тыят вашке йоча садыш кает. Мемнан денат тыгай лиеш...

Тудо пионер Дворец нерген, детский газет нерген каласкален. СССР-ыште йоча-шамычлан дворец-шамычым чынак пуат мо? Чынак мо нунылан лӱмын газетым луктыт?—Колыштшо-шамыч ӱшанен огытыл. Петрусь мӧҥгышкыжӧ куржын да „Пионер Белоруссии" газетын аралалтше номержым конден, тудым йоча-шамыч дене пырля лудын.

Тыге, Петрусь шкежат шижын огыл, агитатор лийын.

Великий Октябрьский пайремым Петрусь шке йолташыже-шамыч дене пырля вашлиеш. Тусо йоча-шамычлан Петрусь советский мурым мураш туныктен.

ЗАПАДНЫЙ УКРАИНА.
Шукерте огыл эртыше жап гыч... Йоча-шамыч кӱчен коштыт.

ЗАПАДНЫИ БЕЛОРУССИЙ.
Кызыт.
Школьник-шамыч кугу интерес дене „Пионерская правда" газетым ончат.

Отв. редактор— И. М. КУЗУГЕВ.

Уполн. Маргдавлита № А—973. Йошкар-Ола, Маргосиздатын типографийже.